

„Mindennap veled vagyok”

FERENC PÁPA ÜZENETE
A NAGYSZÜLŐK ÉS IDŐSEK ELSŐ VILÁGNAPJÁRA
(2021. július 25.)

Kedves Nagyszülők, kedves Idősek!

„Mindennap veled vagyok” (vö. Mt 28,20) – ezt ígérte az Úr tanítványainak, mielőtt felment a mennybe, és ezt ma neked is megismétli, kedves nagypapa és nagymama. Neked. „Mindennap veled vagyok” – ezeket a szavakat szeretném én is Róma püspökeként és hozzád hasonló idős emberként kimondani neked a *nagyszülők és idősek első világnapja alkalmából*: az egész Egyház közel van hozzád – jobban mondva, hozzánk –: törődik veled, szeret téged és nem akar magadra hagyni!

Jól tudom, ez az üzenet nehéz időszakban érkezik hozzád: a világjárvány váratlan és tomboló viharként csapott le ránk, súlyos megpróbáltatást jelentett mindenkinek, de velünk, idősekkel különösen is, keményebben is elbánt. Nagyon sokan megbetegedtek közülünk, sokan meghaltak vagy látták házas társukat, szeretteiket meghalni, rendkívül sokan maradtak egyedül és szigetelődtek el hosszú időn keresztül.

Az Úr pontosan ismeri, mi mindent szenvedtünk el ebben az időszakban. Ő ott áll mindazok mellett, akik megtapasztalták az elutasítottság fájdalmát; magányunk – melyet a világjárvány csak fokozott – nem közömbös számára. A hagyomány szerint Szent Joakimot, Jézus nagyapját is kizárták a közösségből, mert nem voltak gyermekei; életét – akárcsak felesége, Anna életét – haszontalannak tekintették. De az Úr küldött hozzá egy angyalt, hogy megvigasztalja. Amikor a város kapuja előtt bánatosan állt, megjelent neki az Úr küldötte, és így szólt: „Joakim, Joakim! Az Úr meghallgatta esdeklő imádat.”¹ Giotto egyik hí-

¹ A történetet *Jakab protoevangéliuma* beszéli el.

res freskóján² úgy tűnik, hogy a jelenet éjszaka játszódik, a sok álmatlan, emlékekkel, gondokkal, vágyakkal teli éjszaka egyikén, melyekhez sokan hozzá vagyunk szokva.

De akkor is, amikor minden sötétnek tűnik, mint ezekben a járványos hónapokban, az Úr *angyalokat* küld, hogy vigasztaljanak magányunkban, és ismételtessék nekünk: „Mindennap veled vagyok!” Ezt mondja neked, ezt mondja nekem, ezt mondja mindenkinek. Ez az értelme ennek a napnak – melyet éppen idén akartam, hogy megünnepeljünk, amikor véget ér a hosszú elszigeteltség és lassan újraindul a társadalmi élet –: hogy minden nagypapát, minden idős férfit, minden nagymamát, minden idős asszonyt – különösen azt, aki közülünk a legmagányosabb – meglátogassa egy *angyal!*

Van úgy, hogy ezek az angyalok unokáink arcával jelennek meg, máskor családtagjaink, korábbi barátaink vagy olyan barátaink arcával, akikkel ebben a nehéz időszakban ismerkedtünk meg. Most ébredtünk csak rá, mennyire fontosak az ölelések és a látogatások mindannyiunk számára, és annyira elszomorító, hogy egyes helyeken ezekre még mindig nincs lehetőség!

Az Úr azonban Isten igéjén keresztül is küldi hozzánk hírnökeket, ő gondoskodott arról, hogy Isten igéje mindig táplálja életünket. Mindennap olvassunk egy részt az evangéliumból, imádkozzuk a zsoltárokat, olvassuk a prófétákat! Teljesen meg fogunk hatódni az Úr hűségétől! A Szentírás abban is segít, hogy megértsük, mit kér ma az Úr életünktől. Ő ugyanis a nap minden órájában küld munkásokat szőlőjébe (vö. Mt 20,1–16), minden életszakaszban. Én magam tanúsíthatom, hogy akkor kaptam meghívást arra, hogy Róma püspöke legyek, amikor már úgymond elértem a nyugdíjkorhatárt, és már azt képzeltem, hogy nem sok újat fogok tudni csinálni. Az Úr mindig közel van hozzánk, mindig, új meghívásokkal, új szavakkal, vigasztalásával, de mindig közel van hozzánk. Jól tudjátok, hogy az Úr örökkévaló, és soha nem megy nyugdíjba, soha!

Máté evangéliumában Jézus azt mondja az apostoloknak: „Menjetek tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet! Kereszteljétek meg őket az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevére, és tanítsátok meg őket mindannak megtartására, amit parancsoltam nektek” (Mt 28,19–20). Ezek a szavak ma hozzánk is szólnak, és segítenek jobban megérteni, hogy hivatásunk a gyökerek őrzése, a hit átadása a fiataloknak és a kicsinyek gondozása. Jól figyeljétek: mi a hivatásunk ma, a mi életkorunkban? Őrizni a gyökereket, átadni a hitet a fiataloknak és gondoskodni a kicsinyekről. Ne felejtsetek el ezt!

Nem számít, hány éves vagy, dolgozol-e még vagy sem, egyedül maradtál-e vagy van családod, fiatalon vagy idősebb korban lettél-e nagymama vagy nagypapa, önellátó vagy-e vagy segítségre szorulsz, mert nincs olyan életkor, amikor visszavonulhatnánk az evangélium hirdetésének feladatától, a hagyományok unokáknak való átadásának feladatától. El kell indulni, és mindenekelőtt ki kell lépni önmagunkból, hogy valami új dologba kezdjünk!

Ezért a történelem egyik döntő pillanatában rád is vár egy megújult hivatás. Felteszed magadnak a kérdést: de hogyan lehetséges ez? Erőim már fogytán van-

² Ezt a képet választották a nagyszülők és idősek világnapjának logójául.

nak, és nem hiszem, hogy sokat tudnék tenni. Hogyan kezdhették el másképp viselkedni, ha a megszokás lett létezőm szabálya? Hogyan szentelhetném magam a szegényebbeknek, amikor már annyi elképzelésem van arról, mit tehetnék a családomért? Hogyan tágíthatnám látókörömet, ha még a lakóhelyemet sem hagyhatom el, ahol élek? Nem elég nehéz teher a magányom? Hányan teszitek fel magatoknak ezt a kérdést: nem elég nehéz teher a magányom? Jézus maga is hallotta, hogy Nikodémus feltett neki egy ilyesfajta kérdést: „Hogyan születetik meg az ember, amikor már öreg?” (Jn 3,4). Ez megtörténhet – válaszolja az Úr –, ha az ember megnyitja a szívét a Szentlélek működése előtt, aki ott fúj, ahol akar. A Szentlélek – azzal a szabadsággal, amellyel rendelkezik – mindenhová elmegy, és azt teszi, amit akar.

Ahogy már többször mondtam, a világ mostani válságából nem kerülünk ki úgy, amilyenek korábban voltunk: jobbak vagy rosszabbak leszünk. És „adja Isten, hogy [...] ez ne a sokadik súlyos történelmi esemény legyen, amelyből képtelenek voltunk tanulni. – Keményfejűek vagyunk! – Hogy ne feledjük el azokat az idős embereket, akik azért haltak meg, mert [...] nem jutott nekik lélegeztetőgép. Hogy egy ilyen nagy fájdalom ne legyen hiábavaló, hogy ugrást hajtsunk végre egy új életstílus felé, és egyszer s mindenkorra ráébredjünk, hogy szükségünk van egymásra, adósai vagyunk egymásnak, hogy az emberiség újjászülessen.”³ Senki sem boldogul egyedül. Egymás adósai vagyunk. Mindannyian testvérek!

Ezeket előrebocsátva szeretném elmondani neked, hogy szükség van rád ahhoz, hogy testvériségben és társadalmi barátságban felépítsük a holnap világát: azt a világot, amelyben élni fogunk – mi a gyermekeinkkel és unokáinkkal –, amikor a vihar már elült. Mindannyiunknak „tevékeny szerepet kell vállalnia sebzett társadalmaink helyreállításában és támogatásában”.⁴ A pillérek között, melyeknek ezt az új építményt tartaniuk kell, van három, amelyek felállításában te másoknál jobban segíthetsz. Három pillér: *álmok*, *emlékezet* és *ima*. Az Úr közelsége megadja az erőt ahhoz, hogy a köztünk leggyengébbek is új útra induljanak az álom, az emlékezet és az ima ösvényén.

Joel próféta egyszer ezt az ígéretet fogalmazta meg: „Véneitek *álmokat* látnak, ifjaitoknak látomásaik lesznek” (Jo 3,1). A világ jövője ettől a fiatalok és idősek közötti szövetségtől függ. Kik tudnák az idősek álmait befogadni és valóra váltani, ha nem a fiatalok? Ehhez azonban továbbra is álmodnunk kell: az igazságosságról, a békéről, a szolidaritásról szőtt álmainkban rejlik annak lehetősége, hogy fiataljainknak új elképzeléseik legyenek, és együtt építhessük a jövőt. Neked is tanúságot kell tenned arról, hogy lehetséges megújulva kikerülni egy ilyen próbatételből. Biztos vagyok abban, hogy nem ez lesz az egyetlen eset, mert életed során sok ilyenben volt részed, és sikerült kilábalnod belőlük. Tanulj a korábbi tapasztalataidból, hogy ki tudj lábalni a mostani megpróbáltatásból is!

Az álmok tehát összefonódnak az *emlékezettel*. Arra gondolok, milyen értékes a háború fájdalmas emléke, és milyen sokat tanulhatnak belőle az új nemzedékek a béke értékéről. És neked kell továbbadnod ezt, aki átélte a háború fájdalmát.

³ *Fratelli tutti* enciklika, 35.

⁴ Ugyanott, 77.

Az emlékezés minden idős ember voltaképpeni és igazi küldetése: az emlékezés és az emlékezés továbbadása másoknak. Edith Bruck, aki túlélte a holokauszt tragédiáját, azt mondta, hogy „egyetlen lelkiismeret felrázása is megéri annak fáradságát és fájalmát, hogy életben tartsuk a történetek emlékét. – És folytatja: – Számomra az emlékezés az élet.”⁵ A nagyszüleimre is gondolok, és közületek azokra, akiknek ki kellett vándorolniuk, és tudják, milyen nehéz elhagyni az otthont, ahogyan oly sokan teszik ezt ma is a jövőjüket keresve. Néhányan talán mellettünk vannak, és gondoskodnak rólunk. Ez az emlékezés segíthet egy emberibb, befogadóbb világot építeni. De emlékezet nélkül nem lehet építeni; alap nélkül sosem fogsz házat építeni. Soha! Az élet alapja az emlékezet.

Végül az *ima*. Ahogyan egyszer elődöm, Benedek pápa – egy idős szent, aki továbbra is imádkozik és dolgozik az Egyházért – mondta: „Az idősek imája megvédheti a világot, talán hatékonyabban segíti azt, mint sokak lázas tevékenysége.”⁶ Ezt pápaságának majdnem a végén, 2012-ben mondta. Gyönyörű ez! Imádságod nagyon értékes erőforrás: olyan tüdő, amelyet az Egyház és a világ nem nélkülözhet.⁷ Különösen ebben az emberiség számára oly nehéz időszakban, amikor mindannyian egy hajóban evezve kelünk át a világjárvány viharos tengerén, közbenjáró imád a világért és az Egyházért nem hiábavaló, hanem a partraszállásban való derűs bizakodást jelzi mindenkinek.

Kedves nagymama, kedves nagypapa, üzenetem zárásaként Boldog – és hamarosan Szent – Charles de Foucauld példájára is szeretném felhívni a figyelmet. Ő remeteként élt Algériában, és abban a mindenkitől távoli környezetben tett tanúságot „arról a vágýárol, hogy minden ember testvérének érezze magát”.⁸ Az ő élettörténete megmutatja, hogy még saját sivatagunk magányában is lehetséges közbenjárni az egész világ szegényeiért és valóban egyetemes testvérré válni.

Kérem az Urat, hogy az ő példájának is köszönhetően mindannyian kitágítsuk szívünket, tegyük azt fogékonnyá a legutolsók szenvedéseire, és tegyük képessé arra, hogy közbenjárjunk értük. Mindannyian tanuljuk meg ismétелgetni mindenkinek, különösen a legfiatalabbaknak azokat a vigasztaló szavakat, amelyek ma nekünk szóltak: „Mindennap veled vagyok!” Bátran haladjatok előre! Az Úr áldjon meg benneteket!

Kelt Rómában, a Lateráni Szent Jánosnál, május 31-én, a Boldogságos Szűz Mária látogatásának ünnepén.

Ferenc

⁵ La memoria è vita, la scrittura è respiro [Az emlékezés élet, az írás lélegzés], *L'Osservatore Romano*, 2021. január 26.

⁶ Látogatás a „Viva gli anziani” [Éljenek az idősek] család-otthonban 2012. november 2-án.

⁷ Vö. *Evangelii gaudium* apostoli buzdítás, 262.

⁸ *Fratelli tutti* enciklika, 287.